

Vzdělávací koncepce DLK

Letokruhy

Pedagogická koncepce Lesní mateřské dlk Sofisa vychází z **přírodní pedagogiky** hojně rozšířené v Německu a je zaměřená na **vytváření návyků zdravého životního stylu a udržitelného života**. Základní metodou vzdělávání je **zážitkové učení**, jež propaguje zejména Prázdninová škola Lipnice z.s. a Maria Montessori. Čerpáme inspiraci z vlastních zkušeností, alternativních pedagogických směrů a environmentální výchovy. Pedagogická koncepce zahrnuje také tzv. **“skrytý vzdělávací program”** neboli to, co se žáci učí ze způsobu, jakým se s nimi jedná, a z chování, které se od nich očekává. Součástí koncepce je EVVO a princip udržitelnosti 5R/Z. Naším cílem je pomoci dětem vyrůst ve zdravé a zodpovědné osobnosti, které dokáží spolupracovat s ostatními a rozvíjet přitom své znalosti a dovednosti. Koncepce byla vypracována v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.

1. Identifikační údaje

- **Název:** Dětský lesní klub Sofisa (dále v textu jako DLK nebo školka)
- **Umístění:** Olomouc – Řepčín
- **GPS souřadnice:** 49°6152653N, 17°2370661E
- **IČO:** 06394761
- **Zřizovatel:** Sofisa, z.s. (zapsaný spolek)
- **Sídlo zřizovatele:** Jablonského 51E, Černovír, 77900, Olomouc
- **Statutární zástupce:** Mgr. Lucie Krejčíková, B.A
- **Kontakt:** 606 637657
- **E-mail:** sofisa@sofisa.cz
- **Webové stránky:** www.sofisa.cz
- **Zpracovala:** Mgr. Lucie Krejčíková
- **Platnost dokumentu od:** 1. 9. 2018

2. Obecná charakteristika zařízení

Dlk Sofisa vznikl 1. 9. 2018 a nachází se v Olomouci, v městské části Řepčín. Vzdělávací program a většina denních činností probíhá venku, ve volné přírodě a na pronajatém soukromém pozemku. Dlk Sofisa provozuje svoji činnost dle ekologického principu 5R– reuse, recycle, reduce, repair, rot a tyto principy jsou zobrazeny i v pedagogické činnosti. Úzce spolupracujeme s rodiči a přáteli dlk. Pozemek se nachází na kraji Olomouce, přesto je snadno dostupný MHD a autem. Rodiče mají k dispozici z centra Olomouce tři různé cesty (Hejčín, Černovír, Chomoutov), kam lze dojet autem a zbytek cesty 300m - 1km absolvovat pěšky.

Kapacita dlk Sofisa je 16 dětí ve věku přibližně 2 - 6 let a provoz probíhá v čase 7:30 - 16:00. Úzce spolupracujeme s rodiči dětí, s lesní mateřskou a základní školou Sofisa a s jinými školami a institucemi.

3. Podmínky vzdělávání

3.1. Věcné a materiální podmínky

Zázemí disponuje oplocenou zahradou a jurtou, na kterou je připojená terasa a hygienické zázemí. K dispozici mají děti venkovní dřevěnou kuchyňku, domeček a stromy. Uvnitř mají děti vybavení na odpočinek, činnosti u stolu a stravování. V zimním režimu používáme k vytápění krbová kamna.

3.2. Psychosociální podmínky

Snažíme se dětem vytvářet prostředí plné bezpečí, přijetí, srozumitelné komunikace a lásky. Vše, co ve vztahu k dětem průvodce dělá, vychází z respektu k jeho osobnosti a jeho potřebám, rodinnému zázemí i fázi vývoje, ve které se dítě nachází. Děti i dospělí se cítí v prostředí mateřské dlk dobře, spokojeně, jistě a bezpečně.

Mezi hlavní pravidla fungování ve společenství dlk patří vzájemné naslouchání, respekt k místu a věcem, slušné chování, mezi které řadíme základní společenské formulace pozdravu, prosby, poděkování, ocenění, slušné vyjadřování a minimální toleranci k psychické a fyzické agresi.

Děti jsou v rámci výchovně vzdělávacího procesu a vnitřní pohody ušetřeny kontaktu s tabletem, počítačem a televizí. Adaptace dětí probíhá podle individuálních potřeb každého dítěte. V rámci adaptace je umožněn vstup do dlk i rodičům dětí, které mohou první měsíc podle potřeby trávit se svými dětmi větší či menší časový úsek dne při vzdělávacím programu. Průběh adaptace je vždy pečlivě s rodiči dítěte konzultován pedagogy. Téma adaptace je s rodiči komunikováno na schůzkách rodičů v červnu předchozího školního roku a v průběhu adaptačního období.

3.3. Velikost skupiny

Jedná se o jednu věkově smíšenou skupinu max 16 dětí ve věku 2 - 4 roky. Nízký počet dětí umožňuje 2 průvodcům individuální přístup k dětem a uplatňování respektujícího přístupu k potřebám a rozvoji talentů. Děti si postupně osvojují vytvořená pravidla společného fungování. Pravidla se vztahují na pobyt v okolní přírodě, na pozemku i v zázemí. Pravidla vytvářejí rámec bezpečnosti. Malá skupina přináší tyto výhody:

- širší možnosti uplatnění respektujícího přístupu
- možnost utváření pravidel a programu společně s dětmi dle vzájemné domluvy
- uplatnění individuálního přístupu (zážitkový program dle aktuálních potřeb dětí a úrovně jejich rozvoje, využívání techniky review a osobní zpětné vazby)
- rozvoj komunikačních dovedností, kritického myšlení, sebereflexe
- cílená práce se skupinovou dynamikou a vzájemnými vztahy ve skupině
- podpora asertivních projevů chování a nastavování hranic při nevhodném sebe projevování
- přirozené fixování morálních zásad a způsobů chování ve skupině
- organizačně přijatelná náročnost pro výpravy do okolí

Malý počet dětí ve skupině a 2 průvodci umožňují vést pedagogickou diagnostiku, která vychází z pozorování, ze znalostí aktuálního stavu vývoje dítěte, z jeho současné životní a sociální situace a sledování vývojových a vzdělávacích pokroků. Tato diagnostika umožňuje vytvářet vhodnou obsahovou nabídku vzdělávání a volit vhodné formy činnosti pro všechny děti v jedné třídě bez ohledu na jejich věk a rozdílné schopnosti a předpoklady. Volíme takové činnosti, které podporují zvědavost a potřebu objevovat. Nabízené aktivity se střídají s prostorem pro volnou dětskou hru.

Během všech činností probíhá spontánní sociální učení založené na principu nápodoby. průvodci nabízí takové vzory chování a postojů, které jsou pro přejímání vhodné. Didaktický styl je založen na principu vzdělávací nabídky a aktivní účasti dítěte – pedagog je dítěti průvodcem za poznáním. Iniciuje vhodné činnosti, ohraničuje prostor a vytváří pro dítě příležitost pro poznání a přemýšlení. průvodci uplatňují integrovaný přístup, který vychází ze života dítěte a nabízí vzdělávání v přirozených souvislostech.

3.4. Komunitní způsob fungování

Komunitní způsob fungování dlk umožňuje propojit rodiče se školkou a zároveň propojit i jednotlivé rodiny. Děti se mohou učit ze širší palety vzorů, protože rodiče se účastní společných akcí, podílejí se svojí prací a účastí na budování a utváření celkové atmosféry dlk. Děti mají možnost

6

poznat své rodiče i v jiných situacích a rolích než bývá za běžného denního fungování běžné. Rodiče mají možnost se přiblížit svým dětem a vidět je v interakci s jinými dětmi a v prostředí, které je pro děti „domácí“. Každý tak může obohatit společenství, ve kterém má své místo.

3.5. Životospráva

1)Pobyt v přírodním prostředí

Specifikem lesních mateřských školek je intenzivní pobyt dětí v přírodě, jenž vytváří rámeček zdravého životního stylu. Děti mají denně dostatek pobytu venku, 3-6 hodin a dostatek nejpřirozenějších a nejzdravějších pohybů jako je chůze a lezení po stromech. Obě pohybové aktivity zvyšují jejich fyzickou zdatnost, koordinaci a mají pozitivní vliv na vytvoření návyku přirozené chůze. Jsou v kontaktu s přírodou a přírodními materiály, které podporují rozvoj fantazie, hrubé a jemné motoriky. Proměnlivost přírody a počasí přirozeně zvyšuje jejich odolnost, imunitu a rozšiřuje zónu komfortu. Čerstvý vzduch a sluneční paprsky mají blahodárný vliv na tělesné procesy. Volný pohyb je učí posouvat hranice svých pohybových schopností a strachu, odhadovat své schopnosti a rizika, která z činnosti vychází a podporuje rozvoj samostatnosti.

2) Stravování

Strava je zajišťována externím dodavatelem nebo si rodiče zajišťují stravu sami dle vzájemné dohody s DLK. Důraz je kladen na dodržování zásad zdravého životního stylu, tj. pestré a vyvážené jídlo, použití lokálních surovin a dodržování principu udržitelnosti. Během roku si vaříme i s dětmi sami.

3) Pitný režim

Rodiče jsou povinni předat dítě do dlk řádně napité. Na dodržování pitného režimu dohlíží průvodci. V zázemí dlk je dětem volně k dispozici pitná voda v termovárnici. V chladných měsících teplý čaj. Každé dítě má svou láhev na pití, kterou si nosí v batůžku a ze které pije. Rodiče zodpovídají za řádnou sanitaci lahvičky na pití.

4) Odpočinek

Odpočinek dětí probíhá po obědě v době 12:30 - 14:00. Děti si nachystají matraci a přikrývku/spacák a zklidní se prostřednictvím čtené či mluvené pohádky nebo hudby, listováním v knížkách. Pro děti, které neusnou, jsou nachystané klidové aktivity či volná hra na zahradě.

4. Management dlk Sofisa

4.1. Organizace řízení a odpovědnosti

1) Vnitřní organizace řízení (mezi zaměstnanci)

Pro bezpečné a bezproblémové fungování a zdravý pobyt dětí je sepsán provozní řád. Součástí jsou též skupinová pravidla, se kterými jsou seznámeni všichni, kdo se provozu účastní. Jedná se o pravidla fungování skupiny, pravidla pro zázemí a pravidla výpravy. Řád je k dispozici na webových stránkách dlk Sofisa. Pro děti jsou pravidla zaznamenána vizuálně.

Průvodce - průvodce: Základním principem vnitřních procesů je uplatňování cílené zpětné vazby na denní bázi, aby nedocházelo ke zbytečným konfliktům či pnutí mezi průvodci. Průvodci jsou též povinni se pravidelně scházet a domlouvat společně na programu a dbát na to, aby jejich spolupráce

vedla k nejlepším možným výsledkům z hlediska přímé pedagogické činnosti. Všichni používají osobní kontakt, elektronické nástroje (email, sdílené dokumenty, dlkn skupinu, telefon) a nástěnku v zázemí dlk. Průvodce nese plnou zodpovědnost za děti, materiální vybavení, dodržování režimu dne a vzdělávací koncepce během své služby. Nese zodpovědnost za úklid na konci své služby. Za šíření dobrého jména a loajalitu i mimo svou službu určenou rozpisem. Je povinen dodržovat bozp a po, interní pravidla a dohody, během služby fotit, nahrávat fotky do rodičovského alba, zapisovat průběh dne do třídní knihy, vést portfólia dětí, komunikovat s rodiči dětí, účastnit se slavností, týmových setkání a organizovat setkání a konzultace pro rodiče ohledně vývoje dětí a pracovat na svém profesním a osobnostním rozvoji. V případě absence je povinen zajistit za sebe záskok či zaskočit za chybějícího kolegu.

Koordinátor - tým: Nese zodpovědnost za chod DLK po stránce finanční i personální, je nadřízeným pracovníkem průvodcům a dalším členům týmu. Zajišťuje PR DLK. Během roku je Koordinátor průvodcům k dispozici pro individuální konzultace.

Koordinátor – zřizovatel: Koordinátor je v pravidelném kontaktu se zřizovatelem skrze Radu spolku. Zodpovídá zřizovateli za finanční stránku projektu DLK a vyrovnaný rozpočet, má povolení žádat jménem spolku o dotace na činnost DLK. Má zodpovědnost za BOZP/PO zázemí DLK, personální a mzdovou agendu.

Zřizovatel: zpracovává roční uzávěrku, pojištění odpovědnosti a výroční zprávu činnosti spolku.

2)Vnější organizace řízení (PR)

Komunikace probíhá zejména s rodiči, rodinným příslušníky a přáteli dlk. Rodiče jsou před začátkem roku informováni o principech a průběhu vzdělávání v dlk, jaké jsou požadavky na vybavení dětí a seznámeni se školním a provozním řádem. Během roku probíhají pravidelné schůzky s rodiči a pedagogy nebo mimořádné individuální schůzky s rodičem. Průvodci každý den sdělují základní informace o dítěti při jeho předání. Na závěr roku probíhá hodnocení a uzavření celého průběhu roku po organizační stránce včetně individuální evaluace rozvoje jejich dětí a úspěchů. Základní nástroje pro komunikaci, kromě osobních setkání na společných akcích a třídních schůzkách jsou tyto:

- Elektronická pošta
- Webové stránky a FB stránka dlk

4.2. Personální a pedagogické zajištění

Provoz dlk Sofisa zajišťují zaměstnanci, spolupracovníci a zřizovatel. Jedná se o 1 koordinátora a 2 pedagogické průvodce, případně pomocné spolupracovníky na úklid a administrativu. Předpokladem pro působení v dlk Sofisa je dobrá fyzická kondice a souznění se základní filozofií zakladatele dlk Sofisa, z.s. vyjádřené mottem: „na dosah moudrosti, zdraví a přírodě.“. Všichni členové týmu jsou proškolení v oblasti poskytování první pomoci. V rámci DVPP budou proškolení v oblasti zážitkové pedagogiky, konceptu Respektovat a být respektován a Montessori pedagogice a ovládají hru na hudební nástroj. Jsou ochotní se dále vzdělávat tak, aby mohli připravovat děti na život v době současné a blízké budoucnosti z ní vyplývající. Mají kladný vztah k přírodě a aktivnímu pohybu a aktivitám v ní.

4.3. Spoluúčast rodičů

Dlk Sofisa ve svém vzdělávacím a výchovném programu počítá s účastí rodičů a snažíme se s nimi udržovat blízký vztah. Svépomoc při udržování zázemí a jeho dalšího rozvoje vnímáme jako jeden z důležitých faktorů udržitelného rozvoje dlk Sofisa a spadá do principů 5R. Vytvoření rodičovské komunity a podpora vzájemných vztahů mezi rodiči, pedagogy a dětmi umožňuje předcházet konfliktům a umožňuje snazší řešení složitých situací. Dětem nabízí možnost zažít to, co obnáší občanská angažovanost na komunitní úrovni a jak probíhá. Efektivní vzájemná komunikace mezi pedagogy, rodiči a dětmi je základem pro porozumění specifickým vývojovým požadavkům dítěte. Společné zážitky a radost z úspěchu či dokončených projektů propojuje svět rodičů se školkovým světem dětí.

Rodiče se účastní a podílejí na chodu dlk Sofisa díky:

- pravidelným schůzkám s rodiči
- přípravou a účastí na slavnostech
- společné péči o zázemí dlk
- mimoškolním aktivitám
- komunikaci průvodců s rodiči
- nabídce mimoškolních aktivit ze strany rodičů

Aktivita rodičů je vítána a podporována. Odpolední kroužky a mimoškolní aktivity jsou vždy projednávány s Koordinátorem dlk, přesto že se jedná o nabídku, která není součástí schváleného vzdělávacího programu.

5. Přihlašování dětí

Rodiče mohou své děti přihlašovat celoročně odevzdáním řádně vyplněné přihlášky, potvrzením o adekvátním zdravotním stavu a osobního setkání rodiče.

6. Vzdělávání a výchova dětí ve věku dvou až tří let

Z hlediska výchovy a vzdělávání jsou cíle vzdělávání dětí do tří let věku a dětí od tří let do počátku školní docházky jsou velmi podobné. Vzdělávání a výchovu je však třeba uzpůsobit při přípravě i realizaci. „Předškolní vzdělávání se **maximálně přizpůsobuje vývojovým fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí této věkové skupiny** a dbá, aby tato vývojová specifika byla při vzdělávání dětí v plné míře respektována.“

Průvodci vědí, že dvouleté děti:

1. ...si neumí hru vyhledat samo, potřebuje dostatek podnětů.
2. ...některé činnosti, které se realizují u starších dětí skupinově, se u dětí mladších tří let musejí realizovat individuálně či v malých skupinkách.
3. ....mají velmi nízkou koncentraci pozornosti, udrží ji pouze krátkou dobu.
4. ....se nevracejí k předchozí hře.
5. ....potřebují pohodu a jistotu blízkého kontaktu, obtížně snáší jakékoli změny

7. Vize a směřování dlk Sofisa

Chceme, aby dlk Sofisa byla **oázou pro děti i pro rodiče, kde děti tráví čas v přírodě, pohybem a plné zážitků v bezpečném prostředí s pečující osobou** na blízku.

Chceme, nabídnout **zdravou zážitkovou školku**, která je otevřená **dialogu s rodiči** a podporuje rodiny ve **zdravém životním udržitelném stylu**.

*Chceme, aby se pobyt ve školce byl pestrou a spokojenou vzpomínkou na **dětství**.*

8. Environmentální výchova

Cílem environmentální výchovy v České republice je rozvoj kompetencí (znalostí, dovedností a postojů) potřebných pro environmentálně odpovědné jednání, které je chápáno jako odpovědné osobní, občanské a profesní jednání, týkající se zacházení s přírodou a přírodními zdroji, spotřebitelského chování a aktivního ovlivňování svého okolí. Podstatou environmentální výchovy je k takovému jednání připravovat a motivovat. Děti jsou tedy vedeny k hlubší vnímavosti vůči přírodnímu prostředí a dějům, které se v něm odehrávají. Jsou motivované k vytváření si pozitivního vztahu k přírodě a touze ji chránit.

Velkou částí našeho pobytu v přírodě jsou průzkumné výpravy. Různorodá krajina okolo nás a to, jak se během roku mění, je zdrojem objevitelských možností. Poznáváme zvířata, hmyz, byliny, stromy, houby, různé děje v přírodě – ať už fyzikální či biologické a provádíme v terénu i vědecké experimenty. Skrze přírodní prostředí rozvíjíme u dětí předmatematické představy, poznávání přírodních zákonitostí a biologických vztahů v přírodě a souvislosti s lidskou činností (např. lesní a polní hospodářství, vlivy lidské infrastruktury).

Během přípravy, provozu i přímé pedagogické činnosti dodržujeme princip 5R.

9. Vzdělávací a výchovný rytmus - formální kurikulum

Letokruhy pracují se 4 základními integrovanými bloky, které odráží především proměnlivost přírody a dění v ní, lidové tradice a svátky. Jejich konkrétní obsah je stanoven rámcově, aby zůstal dostatečný prostor pro rozvoj konkrétních potřeb dětí včetně dětí nadaných a mohl reagovat na podmínky, které nám nabízí počasí a v příroda v něm. Obsah je utvářen a diskutován na pravidelných pedagogických poradách. Názvy integrovaných bloků jsou Podzim, Zima, Jaro a Léto. V lesní mateřské škole Sofisa pracujeme s ročním, měsíčním a denním rytmem, který reflektuje koloběh přírody, rituály, slavnosti a některé zvyky naší společnosti. Vzdělávací a výchovné aktivity v sobě odráží to, v jaké části roku, měsíce, dne se právě nacházíme. Program připravovaný pro děti se odvíjí především od lidových tradic a slavností a změn, které probíhají v přírodě v průběhu roku.

9.1. Roční rytmus a integrované bloky

Rytmus roku odpovídá střídání ročních období – školkový rok začíná podzimem. Dění v přírodě reflektujeme skrze slavnosti.

RYTMUS ŠKOLNÍHO ROKU a DNE:

Rituály: Ranní přivítání v kruhu

Obědová říkanka

Odpolední reflexe v kruhu

Pokřik

Zahradní den

Tradice:

Oslava narozenin společným zdobením trička

Stromeček pro zvířátka

Slavnosti společné s lesní mateřskou školou:

podzimní rovnodennost - MOKOŠA

zimní slunovrat - MORANA

jarní rovnodennost - VESNA

Slavnost dvou ohňů

letní slunovrat - ŽIVA

PÍSNÍČKY - především Svěrák a Smojlak, Lesní HYMNA

INTEGROVANÉ BLOKY

I. Integrovaný blok - podzim

Obsah: Toto období je pro nás zajímavé zejména ze dvou hledisek. Prvním je návrat dětí po prázdninách a příchod nových dětí. Soustředíme se proto na seznámení se s prostředím dlk, jejími pravidly a na skupinovou dynamiku, tj. respektujeme fáze nově vznikající skupiny a podporujeme vytváření a navázání vazeb mezi dětmi. Druhým hlediskem je přirozená nabídka přírody v tomto období. Podzim je časem sklizně a přípravy přírody na zimu. Nabízí ideální podmínky pro zkoumání barev, tvarů a vytváření matematických představ. K tomu využíváme podzimní barevné listy, plody divokých i polních plodin a chodíme na exkurze do Ze-za-hrátky. Věnujeme se tomu, jak se rostliny a živočichové připravují na zimu, podzimnímu počasí a začínáme během podzimu s otužováním. Celý blok je zpravidla zakončen zazimováním zahrádky a symbolickému uložení přírody ke spánku.

Dílčí cíle:

- vytvoření kladného vztahu ke školce a pocitu sounáležitosti se skupinou
- orientaci v prostředí dlk, jejím režimu, pravidlech a postupech osobní hygieny a sebeobsluhy
- naslouchání si navzájem
- uvědomit si zodpovědnost za zapůjčené věci
- všímání si změn v přírodě
- osvojení a prohloubení si znalostí barev a tvarů
- seznámení se se zvířaty a stromy v lese i mimo něj a chápat jejich význam pro okolí
- pochopení pojmů větší x menší, více x méně, delší x kratší

- rozvinutí smyslů zejména při práci s přírodninami
- orientaci v nejbližším okolí dlk a bezpečný pohyb v přírodě
- rozvinutí hrubé motoriky
- rozvinutí řečových a komunikačních schopností
- schopnost vyjádřit osobní potřebu a emoce
- zdravá strava
- učíme se význam 5R

2. Zima

písnička: Svěrák - Vrabec prosí

V tomto období se zaměřujeme především na poznávání našich vlastních potřeb, vzájemné pomoci a starosti o sebe samého. To je dáno chladným počasím, které s tímto obdobím souvisí stejně tak, jako zimní radovánky. V tomto období je ještě více zdůrazněna důležitost pohybu pro udržení tělesného tepla. Z lidových zvyklostí se zaměřujeme především na zimní slunovrat a masopust. Zkoumáme život zvířat a ptáků v zimě, učíme se poznávat jejich stopy. Pro rodiče chystáme společný výlet zakončený zdobením stromečku pro zvířátka. Věnujeme se výrobě krmítek a budek pro ptáčky a seznamování se s tím, co česká zvířata jedí.

Hlavní cíle:

- vnímání našich tělesných potřeb a jejich uspokojení
- dovednost se obléct
- důležitost vhodného a teplého oblečení
- empatii při vzájemné výpomoci s náročným zimním oblékáním a uspokojování potřeb osobního komfortu
- názvy částí těla a smyslových orgánů
- vlastnosti vody/páry/ledu a experimenty s tím související
- upevňování citových vazeb v rodině, mezi kamarády a ke svému okolí
- seznámení se s kartami ctností
- jemnou motoriku při rukodělných pracích
- paměťové a jazykové schopnosti dětí

- na schopnost rozlišit pravou a levou stranu
- význam pohybu pro naše tělo
- vlastní zdraví a možnosti posilování imunity
- rozvoj komunikativních dovedností
- učíme se o principu 5R

3. Integrovaný blok - JARO

písnička:

V tomto období se hlavně loučíme se zimou (Morena) a vítáme jaro (Vesnu) - všímáme si velkých změn našeho těla a světa, který nás obklopuje. Soustředíme se na svátky a rituály, které máme v tomto období. Soustředíme se na naše tělo (jak funguje, z čeho se skládá) a na péči naší zahrady a okolí. Poznávání jedlých bylin a poznávání jarních květin. V tomto období nezapomeneme na probouzející se hmyz a jejich potřeby - pomocí hmyzího domečku se jim snažíme pomoci a také nám to umožní poznávat hmyz v našem okolí. V tomto období se také zaměřujeme na úklid našeho okolí po zimě - úklid odpadků. Dát povědomí o třídění odpadu a jaké důsledky mají odpadky na naši přírodu, Zemi, když je vyhodíme do volné přírody. Příroda se probouzí k životu. Lidové tradice oslavují život a návrat světla. Příroda se začíná zelenat a barvit. Věnujeme se jarní rovnodennosti a její oslavě, vynášíme Moranu, slavíme čarodějnice. Toto období využíváme k poznávání rostlin, ale také drobných živočichů, hmyzu a vodní biotě. Jarní počasí je časem nezkrotného pohybu, který v nás okolní probouzející se příroda provokuje. Jaro je obdobím plození a lásky. Slavíme svátek matek a věnujeme se rodinným vztahům. Slavíme mezinárodní den zdraví a s tím je spojená zubní prevence a návštěva dentálních hygienistů v dlk. Slavíme den vody.

Hlavní cíle:

- uvědomění si vlastního těla, osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností sebeobsluhy a sebeoblékání – rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu – pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit - třídění a sbírání odpadků, jaký je důsledek odhazování odpadků
- pitný režim jako součást zdravého životního stylu

- poznávání rodiny lidské a zvířecí
- jarní příroda
- naučit se rozeznat levou a pravou stranu a základní prostorové výrazy
- učení o Zemi

4. Léto

Jde o období hojnosti. Oslavujeme s dětmi Den dětí, den otců. Připravujeme se na závěrečnou slavnost, kde se loučíme s předškoláky a školním rokem. Věnujeme se především fyzickým aktivitám typickým pro toto období a učíme se plavat. Zaměřujeme se na potřeby stromů a ptáků v suchých dnech a učíme se o významu lesa, stínu, vody a principu udržitelnosti, hlavně hospodaření s vodou. Jdeme na exkurzi na zeleninovou a zvířecí farmu.

Zaměřujeme se na :

- koordinaci jednotlivých končetin
- vědomé využívání hmatu při zkoumání předmětů
- význam občanské angažovanosti a pomoci druhým
- experimenty s přírodními materiály
- seznámení se s hlavními znaky léta
- trénovat cílevědomost, vytrvalost a spolupráci při chystání závěrečné slavnosti
- rozvíjet fyzickou zdatnost
- třídíme odpad, učíme se rozumět 5R
- trénujeme zpětnou vazbu
- poznávání zvířat a jejich mláďat
- význam vody v krajině a pro lidských organismus

9.2. Měsíční rytmus

Každý měsíc dochází k proměnám přírody, které inspirují naši školkovou činnost. Zároveň jsou některé měsíce spojeny se svátkem, který vnímáme jako důležitý a společně si obsah svátku připomínáme. Kalendářní měsíc dle koncepce Letokruhy časově určuje integrované vzdělávací a

výchovné bloky. Základní struktura měsíců vychází z tématu, které nám nabízí příroda, zajímavý den z kalendáře, princip, který chceme dětem předat a různé říkanky, které se vážou k danému měsíci, tématu či principu. Na měsíční bázi se též věnuje 5 oblastem rozvoje definovaným v RVP PV (dítě a jeho tělo, dítě a jeho psychika, dítě a ten druhý, dítě a spokojenost, dítě a svět). Je na dané dvojici průvodců, kterými aktivitami naplní téma měsíce. Téma měsíce je však pro průvodce závazné, stejně jako kalendářní svátek a slavnosti. Školní harmonogram stanovujeme na začátku školního roku na celý rok dopředu, aby byly měsíce obsahově vyvážené vzhledem k celému roku a zároveň s nimi průvodci souzněli. Každý měsíc probíhá týmovka, kde se schází průvodci a reflektují končící měsíc, sdílí inspiraci a vytváří plán na další měsíc. Níže je ukázka možného měsíčního rytmu školkového roku.

ZÁŘÍ:

Téma měsíce: spojené se začátkem školního roku, pro někoho poprvé ve školce, věnujeme se adaptaci na nové prostředí, učíme se pravidla soužití

Významné dny: podzimní rovnodennosti (23. 9.) a slavnosti Mokoša - dožínky, vděčností za dary a úrodu.

Projekt: sušíme ovoce a imunitu povzbuzující bylinky na zimu

Na rčení si ukazuje životní moudra (např. „Sedlák se stará, sedlák má“).

Slavnost: zahájení dlk a vítání nováčků ...

Př. říkanky: Září barví sady v kraji, jablka se červenají. Nad kopcem se směje drak, letí vzhůru do oblak.

ŘÍJEN:

Téma měsíce je spojené s pozorováním stromů, vlivu podzimu, seznamování se s řemesly, plodností přírody, sázení stromů př. rčení „Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá“

Významný den: Připomínáme si 20.10. - Den stromů

Projekt: sázení stromů

Př. říkanky, písničky

LISTOPAD:

Téma měsíce je spojené s blížící se zimou, chystání zvířat, stromů a rostlin na zimu, věnujeme se potřebě odpočinku a relaxace,

Projekt: sbírání a sušení plodů pro zvířata na zimu

př. rčení: „Připraveným štěstí přeje“

Př. říkanky: Listopad se mlhou šatí. Nejdřív listy buků zlatí, potom v celém okolí všechny stromy oholí. Padá na zem suché listí, stromy půjdou brzy spát. Každý takto snadno zjistí, že už nastal Listopad.

PROSINEC:

Významný den: 21.12. zimní slunovrat a oslava 12 nocí

Téma měsíce: slovanské zvyklosti, věnujeme pospolitosti rodiny, obdarovávání, štědrosti, vzájemné pomoci, pečeme perníčky, vyrábíme dárky pro rodiče, sourozence, kamarády

Projekt: vyrábíme dřevěné kostky do stavebnice

Slavnost: stromeček pro zvířátka a loučení se světlem ...

Př. říkanky: Sněhuláček panáček, má na hlavě plecháček. Místo očí uhlíky a až dolů knoflíky. Chodí, chodí bos a má dlouhý nos

LEDEN:

Slavnost: Masopust a hodování, chystáme společný masopustní maškarní bál, Téma měsíce:

Věnujeme se pozitivnímu vlivu smíchu a dobré nálady, hrané pohádky, pospolitosti v těžkém čase

Projekt: výroba masek z kartónu

Př. říkanky: Jako první měsíc v roce, dostal jméno leden. Studený je plný sněhu, zakrývá se ledem.

ÚNOR:

Připomínáme si 4. 2. svátek Hromnice, vítání prvního hřmění jako konec nadvlády zimy Tématem je tělo a zimní očista, úklid kolem nás, dobrého a špatného a zabýváme se tématem změny (kolem nás v přírodě i v nás)

Projekt: sbírání odpadků a výroba ptačí budky

Př. písničky v rytmu kalamajky: Punčocháče ponožky, nasadím si na nožky, navrh tričko mikinu, vyzrajeme na zimu, přes to bundu, gaťata, jako správná prťata, na hlavičku čepičku a na

nožičku botičku.

BŘEZEN:

Připomínáme si: mezinárodní den vody, mezinárodní den Země

Tématem března je příchod jara, proměna přírody, ochrana ptáků - výzdoba oken Slavnost:

21.3. - Jarní rovnodennost a vítání jara, probouzení přírody, slavnost Vesny, odchází Morana

Projekt: výroba Morany

Př. říkanky: Březen je kus neposedy, kde jen může, láme ledy. Hleďme toho siláka! Slunce z mraků vyláká.

DUBEN:

Připomínáme si 7. 4. jako Mezinárodní den zdraví

Tématem je jarní příroda - ptáci a jejich návrat, hmyz, rostliny

Slavnost: večer ohňů 30.4. a pověšení Májky

Projekt: výroba voskovaných ubrousků na svačinu (příští rok - výroba zvýšených záhonků, sázení bylinek a zeleniny)

Př. říkanky: Člověk ten má smyslů pět, známe všechny nazpaměť. Kde jsou oči, tam je zrak, po prstech nám skáče hmat. Sluch nám sedí v uších, do nosu nám vlezl čich. A v ústech na jazyčku chuť spinká na krajíčku.

KVĚTEN:

Připomínáme si: 1.5. Lásky čas, 14.5. Den maminek

Tématem je láska, láska k sobě, druhým, přírodě ... kamarádství, rodina, zvířecí rodiny

Projekt: výroba hmyzího domečku

Př. říkanky: Měsíc květen, ten je prima, to už není vůbec zima! Všechny stromy rozkvetou, včely na ně přilétnou. Letí z květu na kvítek, z jabloně hned na šípek. Pyl moc pilně sbírají, med z něj potom dělají.

ČERVEN:

Připomínáme si: 1. 6. jako mezinárodní den dětí a den otců (třetí neděle v červnu), 2.6. ovzduší

5.6. den ptačího zpěvu

Tématem měsíce je koloběh vody v přírodě a voda v nás, návštěva Sluňákova Slavnost: 21.6. Letní

slunovrat ŽIVA (pletení věnečku, pozorování broučků) a lampiónová slavnost, Projekt: výroba ekosvíček a lampiónu

Př. říkanky: Na teplé terase se vyhřívají kočky, motýli poletují jak bílé vločky, dozrálo obilí, rozkvetly trávy, jde kolem červen a všichni ho zdraví.

ČERVENEC:

Připomínáme si: den relaxace, den odpuštění

Tématem měsíce je koloběh vody v přírodě a voda v nás, učíme se plavat

Projekt: výroba ????

Př. říkanka:

SRPEN:

Připomínáme si: den relaxace, den odpuštění

Tématem měsíce je ?????

Slavnost: dožínky a konec školního roku, loučení s předškoláky

Projekt: výroba ????

Př. říkanky/písničky:

9.3.Denní rytmus

Denní program má jasnou strukturu, aby se v něm děti snadno orientovaly a věděly, co bude následovat. Začátek a konec dne probíhá v kruhu. Během dne se střídají aktivity volné a aktivity řízené.

Harmonogram

- 7.30 - 8:30 individuální činnosti u stolečku, klidová činnost, volná hra na zahradě
- 8:30 - 9:00 svačinka
- 9:15 – 9:30 přivítání v kruhu, počítání dětí, pití a domluva výpravy, příležitostně říkanka/písnička
- 9:30 – 11:45 výprava v okolí
  - během výpravy - volná hra, svačina

- společný kruh - rytmizace, logocvičení, montessori kartičky, příběhy, písničky a říkanky ◦
nabídka činností či tvoření dle tématu měsíce
- 11:45 – 12:00 návrat do zázemí, osobní hygiena a příprava na oběd
- 12:00 – 12:30 oběd se společným přáním
- 12:30 – 13:00 úklid po obědě, mytí nádobí, starší děti pomáhají sklízet a čistit stůl
- 13:00 - 14:30 odpočinek a spánek dětí
  - nespáči mohou vstát 13:30 - nabídka klidových činností u stolečku, na dece ◦
předškoláci - probíhá příprava
- 14:30 děti se probouzí, společný závěrečný kroužek
- 15:00 - 16:30 volná hra a předávání dětí

Průvodci v rámci dodržování struktury denního režimu vždy přihlížejí k individuálním potřebám dětí a také jejich fyziologickým specifikům. To platí zejména v případech dětí mladších tří let. Zde se může program odchýlit vlivem aktuálního „rozpoložení“ dětí či únavě. Vždy je nutné dbát citlivě a empaticky na potřeby konkrétního dítěte.

10. Spolupráce s externími partnery

Zřizovatelé projektu ZE-ZAHRÁTKY nám poskytují konzultace v oblasti EVVO a spolupráci na přípravě aktivit zaměřených na realizaci EVVO.

Nezisková organizace Pago-pago, Litovel nám nabízí konzultace v oblasti EVVO a spolupráci na realizaci aktivit zaměřených na naplňování EVVO, např. výsadbu stromů.

V budoucnu je naším cílem navázat spolupráci se školou či organizací realizující profesní přípravu budoucích průvodců a umožnit jim formou náslechu profesního zdokonalení v oblasti metodiky výuky anglického jazyka a metodiky výuky přírodních věd u dětí předškolního věku.

11. Evaluace

Hodnocení je činnost, která probíhá zpravidla spontánně a analogicky. Jde o činnost neřízenou, která probíhá neustále a je samozřejmá.

Oblasti hodnocení jsou následující:

- podmínky,
- plnění cílů a záměrů,
- práce průvodců,
- klima dlk.

Na úrovni skupiny pedagog provádí:

- evaluaci integrovaných bloků (čtvrtletně, viz poznámky v Třídní knize),
- hodnocení třídy (provádí pedagog sám, vlastním způsobem),
- hodnocení sebe sama – sebereflexe (rozvojové rozhovory, dotazník)

Koordinátorkou dlk je průběžně prováděna kontrola třídních knih, příprav, hospitační činnost.

DLK má vytvořen:

- systém osobních portfolií
- systém orientačních poznámek o rozvoji a učení dítěte,

11.1. Evaluace a rozvoj dětí

Pedagogická diagnostika dětí probíhá na základě průběžného sledování dětí pedagogy a pro každé dítě vedou strukturované osobní portfolio. Závěry jsou v případě potřeby či zájmu předávány rodičům formou osobního sdělení. Během slavnostního rituálu při přechodu ze dlk do dlk, obdrží děti portfolio pro své rodiče. S portfoliem pracují průvodci systematicky během celého roku:

- Jednou za rok hodnotíme úroveň a vývoj kresby (postava, námětová kresba, strom) – Zakládání obrázky jsou opatřovány datem vzniku.
- Součástí portfolio je diagnostika dětí, která probíhá formou volného zápisu a zachycuje významné události a postupy ve vývoji dítěte.
- V portfoliu jsou zakládány zápisy z konzultací s rodiči.
- Pololetně se prochází portfolio všech dětí na speciální pedagogické poradě a každé dítě zvlášť je diskutováno. Výsledkem této diskuze je postup pro další vzdělávání dítěte a je formou zápisu přiložen k portfoliu daného dítěte.

Zpětnou vazbu na dítě dávají průvodci automaticky při každém předávání dětí a na rodičovských schůzkách. V rámci webových a FB stránek informujeme rodiče o proběhlých činnostech a zprostředkováváme jim atmosféru z uplynulých dní (krátkým popisem, fotografiemi, videi). Každý týden zasíláme rodičům shrnutí, aby věděli, co u nás jejich děti dělaly a zažily.

11.2. Evaluace a rozvoj průvodců

Hodnocení průvodců probíhá pololetně na třech úrovních: na úrovni sebereflexe, skrze zpětnou vazbu od kolegů a supervize od koordinátorky. Průvodci jsou motivováni k návštěvám odborných seminářů a kurzů. Jsou podporováni v tom, aby studovali odborné články a časopisy. Jednou ročně mají průvodci možnost stáže za účelem prohlubování zkušeností a dalšího pedagogického růstu.

a) Sebereflexe průvodce

- Na každodenní úrovni se pedagog snaží být vždy v kontaktu sám se sebou a uvědomovat si co a jakým způsobem říká, co a jakým způsobem dělá a jak se u toho cítí. Aktivně hodnotí svou činnost a své schopnosti a dovednosti. Je si vědom toho, co umí a zvládá a hledá prostor pro zlepšení. Má zájem o svůj další rozvoj.
- Před zpětnou vazbou od kolegy a supervizí má pedagog prostor pro sebereflexi. Probíhá ústně, formou rozboru působení ve vzdělávací činnosti.
- průvodci si vedou pedagogický deník s měsíčními plány, dílčími přípravami, novými vhodnými aktivitami včetně vlastní reflexe a návrhů na zlepšení či podněty, které slouží jako podklad pro setkání MEKA, TRIP, rodičovské schůzky, rozvojový rozhovor (RORO)

c) Zpětná vazba od kolegy

- průvodci jsou podporováni v používání nástroje zpětné vazby každodenně, stejně jako možnosti vyžádat si zpětnou od kolegy na konkrétní činnost či situaci. Při konfliktních či náročných situacích jsou průvodci povinni zpětnou vazbu použít.
- Zpětná vazba v delším časovém horizontu je součástí pedagogicko-provozních porad.

b) Supervize

- Na začátku, během roku a na konci roku vede koordinátorka rozvojové rozhovory s pedagogy, jejichž součástí je 360° zpětná vazba. Na konci roku je součástí RORO. – Ve trojměsíčních intervalech provádí koordinátorka u každého průvodce supervize. – Supervize probíhá formou pozorování, je zakončena sebereflexí průvodce a zpětnou vazbou od koordinátorky dlk.
- Ze supervize, rozvojových rozhovorů je proveden zápis, který si koordinátorka dlk zakládá do portfolia průvodců.

11.3. Evaluace a rozvoj na úrovni dlk

Hlavním nástrojem pro hodnocení činnosti a možností rozvoje dlk Sofisa je pravidelné setkávání pedagogického týmu, které probíhá 3x ročně, tzv. TRIPLe (**p**edagogicko-**p**rovozní **p**orada). Koná se před zahájením školkového roku, v pololetí a po ukončení školkového roku.

Náplní tripu je zejména:

1. hodnocení souladu cílů s RVP PV a schvalování koncepce na další rok. průvodci mohou na této poradě udávat připomínky k koncepci a navrhnout jeho přepracování nebo přepracování jeho částí. Schválení koncepce provádí koordinátorka dlk.
2. hodnocení toho, jak se daří naplňovat vize zřizovatele a celkové směřování dlk Sofisa.
3. stanovení ročních cílů a jejich průběžná kontrola, které jsou v souladu s vizemi a celkovým směřováním dlk Sofisa.
4. řešení provozních a procesních záležitostí v horizontu čtvrtletí (materiální zajištění a administrativní záležitosti, efektivita nastavených procesů)

Sepsala: Mgr. Lucie Krejčíková, B.A

